

Analiza infrastruktury gazowej w Polsce z perspektywy przyszłych wyzwań energetycznych i rozwoju sektora gazu niekonwencjonalnego

Adam Cwetsch, Maciej Gramza, Kamil Iwicki,
Adrian Kondaszewski, Łukasz Pokrywka, Grzegorz
Pytel, Mariusz Ruszel, Marcin Tarnawski, Adam
Wawrzynowicz, Tamás Zarándy
Redakcja: Izabela Albrycht

INSTYTUT KOŚCIUSZKI

Analiza infrastruktury gazowej
w Polsce z perspektywy przyszłych
wyzwań energetycznych i rozwoju
sektora gazu niekonwencjonalnego

Adam Cwetsch, Maciej Gramza, Kamil Iwicki,
Adrian Kondaszewski, Łukasz Pokrywka, Grzegorz Pytel,
Mariusz Ruszel, Marcin Tarnawski, Adam Wawrzynowicz,
Tamás Zarándy

Redakcja: Izabela Albrycht

INSTYTUT KOŚCIUSZKI

Jeżeli doceniają Państwo wartość merytoryczną niniejszej publikacji, zachęcamy do finansowego wsparcia przyszłych inicjatyw wydawniczych Instytutu.

Analiza infrastruktury gazowej w Polsce z perspektywy przyszłych wyzwań energetycznych i rozwoju sektora gazu niekonwencjonalnego

Adam Cwetsch, Maciej Gramza, Kamil Iwicki, Adrian Kondaszewski,
Łukasz Pokrywka, Grzegorz Pytel, Mariusz Ruszel, Marcin Tarnawski, Adam
Wawrzynowicz, Tamás Zarándy

Redakcja: Izabela Albrycht

Zamknięcie składu: marzec 2013

© Instytut Kościuszki 2013. Wszystkie prawa zastrzeżone. Krótkie partie tekstu, nieprzekraczające dwóch akapitów mogą być kopiowane w oryginalnej wersji językowej bez wyraźnej zgody, pod warunkiem zaznaczenia źródła.

Korekta: Milena Kazimierczak

Tłumaczenie: Justyna Kruk (rozdział 9)

Projekt i skład graficzny: Małgorzata Kopecka

Instytut Kościuszki
ul. Lenartowicza 7/4
31-138 Kraków
e-mail: ik@ik.org.pl
+48 12 632 97 24
www.ik.org.pl
ISBN: 978-83-63712-12-9

Spis treści

Wstęp <i>Izabela Albrycht</i>	5
Podsumowanie i wnioski dla Polski <i>Zespół redakcyjny</i>	9
CHARAKTERYSTYKA ORAZ ANALIZA ISTNIEJĄCEJ ORAZ PLANOWANEJ INFRASTRUKTURY GAZOWEJ W POLSCE NA TLE PORÓWNAWCZYM	19
1. Charakterystyka infrastruktury gazowej w Polsce <i>Łukasz Pokrywka</i>	21
2. Indeks Bezpieczeństwa Energetycznego dla sektora gazu ziemnego w Polsce 2012 <i>Łukasz Pokrywka</i>	31
3. Planowane inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury gazowej w Polsce <i>Łukasz Pokrywka</i>	35
4. Podmioty odpowiedzialne za inwestycje w modernizację i rozbudowę infrastruktury gazowej w Polsce <i>Kamil Iwicki, Adam Wawrzynowicz</i>	43
5. Czynniki wpływające na rozwój infrastruktury gazowej <i>Marcin Tarnawski</i>	49
6. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz ziemny na terenie Wielkiej Brytanii <i>Grzegorz Pytel</i>	59
7. Analiza infrastruktury gazowej Niemiec <i>Marcin Tarnawski</i>	67
8. Analiza infrastruktury gazowej USA <i>Marcin Tarnawski</i>	73
9. Analiza infrastruktury gazowej Węgier <i>Tamás Zarándy</i>	81
ANALIZA KORZYŚCI WYNIKAJĄCYCH Z ROZBUDOWY INFRASTRUKTURY GAZOWEJ	87
10. Rozbudowa infrastruktury gazowej a zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski dzięki dywersyfikacji źródeł i kierunków zaopatrzenia w gaz ziemny <i>Marcin Tarnawski</i>	89
11. Realna liberalizacja rynku handlu gazem na trzech poziomach – europejskim, regionalnym i krajowym a rozwój infrastruktury gazowej w Polsce <i>Adam Cwetsch</i>	95
12. Rozbudowa infrastruktury gazowej i wzrost krajowego wydobycia a pozycja negocjacyjna Polski w zakresie zakupu gazu ziemnego <i>Mariusz Ruszel</i>	103
13. Potencjalne możliwości eksportu polskiego gazu ze źródeł niekonwencjonalnych <i>Mariusz Ruszel</i>	107
BARIERY DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY GAZOWEJ	115
14. Wpływ rozbudowy infrastruktury gazowej, w tym sektora poszukiwań i wydobycia gazu z łupków, na rozwój ekonomiczny polskich regionów <i>Mariusz Ruszel</i>	117
15. Prawne bariery w rozbudowie infrastruktury gazowej <i>Kamil Iwicki, Adam Wawrzynowicz</i>	123
16. Finansowanie długoterminowe – klucz do inwestycji infrastrukturalnych w gazownictwie <i>Maciej Gramza</i>	149
17. Charakterystyka Pakietu Infrastrukturalnego oraz środków europejskich pod kątem rozwoju projektów infrastrukturalnych w Polsce <i>Adam Cwetsch, Adrian Kondaszewski</i>	159
18. Potrzeba zmiany modelu i praktyk biznesowych sektora gazu i ropy w Polsce – rekomendacje dla rządu i przemysłu <i>Grzegorz Pytel</i>	167
Autorzy.....	183

Wstęp

Izabela Albrycht, prezes Instytutu Kościuszki

Wzrost rocznego zapotrzebowania na gaz w Polsce – z obecnych ok. 14 mld m³ do 20,2 mld m³ w 2030 r. – okazać się może niedoszacowany. Potencjalnymi powodami mogą być: dynamiczny rozwój sektora gazu na światowych rynkach, towarzysząca temu zjawisku nadpodaż gazu, a także dążenie poszczególnych krajów do osiągnięcia konkurencyjności gospodarczej, dzięki tańszej energii m.in. poprzez rozwój energetyki gazowej. Rozwojowi rynku gazu w Europie sprzyjać będzie także polityka UE, która zmierza do stworzenia jednolitego rynku gazu ziemnego z rozbudowanymi i zintegrowanymi ze sobą systemami krajowymi. Oznacza to, że przed sektorem gazowym w Polsce stać mogą dużo poważniejsze wyzwania związane z koniecznością transportu, zmagazynowania i dystrybucji większych ilości surowca niż te założone przez strategię rządu i spółek Skarbu Państwa. Właściwe planowanie i dynamiczny rozwój infrastruktury gazowej będą zatem kluczowe dla rynku gazu ziemnego zarówno w wymiarze krajowym, jak i unijnym.

Z punktu widzenia Polski, najistotniejsze wydaje się zapewnienie bezpieczeństwa dostaw gazu, stworzenie sprawnie funkcjonującego zliberalizowanego rynku, na którym o cenie decydowałaby gra popytu i podaży oraz zaspokojenie zwiększonego zapotrzebowania na gaz poprzez sprawne włączenie do systemu nowych źródeł pochodzenia gazu (konwencjonalnego, z łupków oraz LNG). Aby osiągnąć wszystkie wymienione cele, konieczny jest rozwój infrastruktury gazowej.

Zaprezentowane w niniejszym raporcie wyniki opracowanego przez Instytut Kościuszki Indeksu Bezpieczeństwa Energetycznego 2012 dla sektora gazu ziemnego w Polsce, potwierdzają, że niewystarczająca infrastruktura gazowa obniża poziom bezpieczeństwa energetycznego kraju. W związku z tym, należy raz jeszcze przemyśleć plany jej rozwoju na okres najbliższej dekady. Bezpieczeństwo energetyczne Polski w sektorze gazu zmniejszyło się w ciągu ostatnich dwóch lat o 8,3% właśnie dlatego, że zapotrzebowanie na gaz ziemny rosło szybciej niż realizowane były inwestycje infrastrukturalne. Znaczenie infrastruktury gazowej wzrosło dodatkowo w perspektywie długoterminowej, gdy gaz ziemny będzie miał dużo większy udział w miksie energetycznym Polski.

Nie wszystkie opinie wyrażone w niniejszej publikacji przez jej autorów odzwierciedlają oficjalne stanowisko programowe Instytutu Kościuszki oraz partnerów publikacji. Stanowią one wkład w debatę publiczną. Tezy zawarte w publikacji odzwierciedlają stanowiska poszczególnych autorów, niekoniecznie stanowiąc opinie pozostałych.

W najbliższym czasie planowane jest ukończenie kilku ważnych inwestycji infrastrukturalnych. Otwarcie terminalu LNG w Świnoujściu, rozwój sieci przesyłowej, podziemnych magazynów gazu i interkonektorów, doprowadzą do znacznego zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski. Jednak już w perspektywie średniookresowej może okazać się, że wzrost konsumpcji gazu warunkowany różnymi czynnikami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi (jak chociażby zwiększeniem podaży w efekcie oczekiwanego sukcesu gazu niekonwencjonalnego), może mieć znacznie większą dynamikę niż rozwój połączeń gazowych. Pomimo że trudno obecnie oszacować skalę rozbudowy infrastruktury konieczną do pełnego wykorzystania polskich złóż niekonwencjonalnych, to pewnym jest, że sukces nie będzie możliwy bez dodatkowych gazociągów przesyłowych, dystrybucyjnych i kopalnianych, a także nowych podziemnych magazynów gazu.

Już teraz należy zatem przewidzieć rozwiązania na wypadek różnych strategicznych scenariuszy rozwoju sytuacji na rynku gazu w Polsce i Europie, tak aby sprostać potrzebie infrastrukturalnego zabezpieczenia rynku. Plany te powinny obejmować uwarunkowania światowe, unijne oraz krajowe, a ponadto przedstawiać rozwiązania dla tych problemów – prawnych, finansowych i administracyjnych, które już dziś, negatywnie wpływając na tempo inwestycji, stanowią istotne bariery dla rozwoju i modernizacji infrastruktury. Nowe projekty infrastrukturalne muszą zdywersyfikować nie tylko kierunki, ale także źródła zaopatrzenia w gaz ziemny. Jednocześnie polski rząd powinien sprostać rosnącemu popytowi na gaz ziemny i intensyfikować działania w kierunku zwiększenia wydobycia gazu z krajowych źródeł. W szczególności potrzebny jest dziś nowy, silny impuls do znacznego zwiększenia wydobycia gazu konwencjonalnego oraz zapewnienie dogodnych i atrakcyjnych warunków dla firm z branży łupkowej. Działania te powinny przyczynić się do wzrostu konkurencji na rynku, odpolitycznienia dostaw gazu ziemnego oraz ich urynkowienia. Liberalizacja sprzyjać będzie z kolei spadkowi cen surowca, co przyniesie korzyści zarówno dla polskiej gospodarki, jak i konsumentów indywidualnych. Przygotowując strategię rozwoju rynku gazu w Polsce, warto sięgnąć do doświadczeń amerykańskich czy europejskich.

Powodzenie tej strategii powinno znacząco zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i ekonomiczne Polski. Obserwując dynamiczny proces reindustrializacji USA, który rozpoczął się na skutek spadku cen energii, wywołanej głównie sukcesem gazu z łupków, musimy wyciągnąć właściwe wnioski i wykorzystać szansę, jaka rysuje się przed Polską. Mamy możliwość jako gospodarka powrócić na ścieżkę dynamicznego rozwoju, pod warunkiem wykorzystania tańszej energii z polskiego gazu konwencjonalnego i niekonwencjonalnego. Nowa infrastruktura gazowa jest koniecznym elementem tego sukcesu!

Dziękując autorom i partnerom publikacji za współpracę, zapraszam Państwa do lektury.

Podsumowanie i wnioski dla Polski

Zespół redakcyjny

Charakterystyka oraz analiza istniejącej oraz planowanej infrastruktury gazowej w Polsce na tle porównawczym

W okresie transformacji zapotrzebowanie na gaz ziemny w Polsce wzrosło o połowę, choć kilkakrotnie mniej od śmiałych prognoz z początku lat 90. XX wieku. Aktualne **ostrożne prognozy zapotrzebowania na gaz ziemny pokazują wzrost jego zużycia o 12,2% do 2020 r. i o 32,5% do 2030 r.** Zatem prawdopodobne jest, że zużycie gazu ziemnego w Polsce w 2030 r. wyniesie **20,2 mld m³**. Jeśli jednak zostaną zrealizowane ambitne plany budowy 12 bloków energetycznych opalanych gazem, to tylko z tego tytułu zużycie gazu dodatkowo wzrośnie blisko o połowę do 2018 r. **Tak duże zmiany wymagają odpowiednich dostosowań po stronie infrastruktury gazowej.**

Bezpieczeństwo energetyczne Polski w sektorze gazu zmniejszyło się w ciągu dwóch lat głównie z uwagi na to, że zapotrzebowanie na gaz ziemny rosło szybciej niż realizowane były inwestycje infrastrukturalne. **Indeks Bezpieczeństwa Energetycznego 2012 dla sektora gazu ziemnego w Polsce, opracowany przez Instytut Kościuszki, wyniósł 0,2689 wobec 0,2931 w 2010 r. Oznacza to spadek o 0,0242 punktu (8,3%) względem IBE 2010.** Pełne wyniki IBE 2012 znajdują się w rozdziale 2. Trzeba jednak pamiętać, że Indeks nie bierze pod uwagę postępów w pracach inwestycyjnych, a jedynie oddanie ich do użytkowania (np. terminal LNG, gazociągi przesyłowe etc.). Pozytywny wpływ na bezpieczeństwo energetyczne Polski odnotowano jedynie w zakresie wzrostu udziału gazu importowanego w oparciu o kontrakty krótkoterminowe w całości importu oraz w stosunku pojemności czynnej podziemnych magazynów gazu do średniego kwartalnego zużycia.

Aby sprostać rosnącemu popytowi na gaz ziemny, infrastruktura gazowa wymaga dynamicznego rozwoju równoległe w wielu obszarach, w tym m.in.: gazociągów przesyłowych i dystrybucyjnych, terminalu LNG, podziemnych magazynów gazu i połączeń międzysystemowych.

W 2011 r. 52,5% populacji Polski korzystała z sieci gazowych. Bardzo duże dysproporcje utrzymują się w gazyfikacji terenów zurbanizowanych (72,7%) i wiejskich (21,2%). Mieszkańcy

województwa podkarpackiego mają nieporównywalnie lepszy dostęp do sieci gazowych niż mieszkańcy pozostałej części Polski zarówno w miastach, jak i na wsiach. Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje w województwie podlaskim i kujawsko-pomorskim. Województwo małopolskie charakteryzuje się najlepiej rozwiniętą siecią gazociągów dystrybucyjnych w Polsce (137 km na każde 100 km²). Także tam występuje najgęstsza sieć na terenach wiejskich (116 km na każde 100 km²), natomiast na terenach miejskich w województwie wielkopolskim (338 km na każde 100 km²). Regionalne zróżnicowanie gazyfikacji w Polsce jest rezultatem uwarunkowań historycznych, obecności dużych skupisk ludności (aglomeracje), obecności dużych zakładów przemysłowych (głównie sektor chemiczny i petrochemiczny) oraz intensywności działalności wydobywczej na danym terenie. Udział poszczególnych województw w krajowej liczbie odbiorców gazu oraz udział w jego zużyciu w poszczególnych grupach klientów jest bardzo mocno zróżnicowany. W sposób znaczący determinuje to gęstość sieci gazowych w regionach, ale jednocześnie ma wpływ na kierunki rozwoju infrastruktury gazowej (zależność dwukierunkowa).

Polska sieć przesyłu gazu po latach stagnacji i zaniechań inwestycyjnych wymaga prac modernizacyjnych. **Aż 62% długości gazociągów przesyłowych ma więcej niż 26 lat. Jedynie 3% to gazociągi mające mniej niż 5 lat.**

Budowa 1 367 km nowych gazociągów przesyłowych – w części na podstawie specustawy terminalowej – wiązać się będzie z wydatkiem ponad **5,1 mld PLN**. Jednocześnie konieczne jest rozwijanie sieci dystrybucyjnej. Najważniejsze odcinki dystrybucyjne wysokiego ciśnienia o długości ok. 1 500-2 000 km pociągną za sobą szacunkowe koszty rzędu **3,75-5 mld PLN**.

Koszty wymiany najstarszych odcinków gazociągów przesyłowych osiągną poziom 14 mld PLN w perspektywie do 2025 r.

Rozbudowa podziemnych magazynów gazu z obecnych 2 mld m³ do docelowo 3,5 mld m³ pojemności czynnej zabezpieczy 20% zużycia gazu ziemnego w 2020 r. Łączny koszt inwestycji szacuje się na **3,25 mld PLN**.

Finalizacja budowy pierwszego etapu terminalu LNG o pojemności 5 mld m³ powinna nastąpić – zgodnie ze specustawą terminalową – w połowie 2014 r. Koszt terminalu to **2,78 mld PLN**. Mówi się jednak o konieczności zwiększenia jego pojemności o połowę w perspektywie do 2020 r.

Budowa i rozbudowa systemu interkonektorów ze: Słowacją, Litwą, Danią, Czechami oraz Korytarz Północ-Południe są obecnie na etapie planowania, stąd trudno określić łączne koszty tych inwestycji. Mają one kluczowe znaczenie dla budowy europejskiego rynku gazu ziemnego i realnego zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie kontynentu.

Planowane inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury gazowej w Polsce omówione zostały szerzej w rozdziale 3.

Długoterminowa perspektywa inwestycji w zakresie infrastruktury gazowej wiąże się z kosztami na poziomie minimum 1,85% PKB Polski z 2012 r. (28,88-30,13 mld PLN). Kwota ta nie uwzględnia części wydatków niezbędnych do budowy interkonektorów czy chociażby sieci gazociągów dystrybucyjnych średniego i niskiego ciśnienia z uwagi na początkowy etap planowania tych inwestycji. Świadczy to jednak o skali wyzwań stojących przed polską infrastrukturą gazową.

Trudno jest także oszacować koszt budowy infrastruktury gazowej niezbędnej do rozwoju sektora gazu z łupków (o czym szerzej traktuje rozdział 14). Największa ilość nowych gazociągów powstanie jednak prawdopodobnie w północno-zachodniej oraz środkowej części kraju, gdzie znajdują się najbardziej perspektywiczne koncesje poszukiwawcze gazu z łupków. Konieczna będzie rozbudowa sieci gazociągów przesyłowych, dystrybucyjnych, a także podziemnych magazynów gazu. Jednocześnie niektóre gazociągi przesyłowe zostaną zmodernizowane oraz zwiększona będzie ich przepustowość. W wielu miejscach gazociągi przesyłowe i dystrybucyjne nie będą dochodziły do miejsc odwiertów gazu z łupków, zatem niezbędne będzie zbudowanie gazociągów kopalnianych.

Doświadczenia amerykańskie i europejskie (omówione szerzej w rozdziałach 6, 7, 8, 9) **pokazują, że w zakresie infrastruktury gazowej nie ma rozwiązań sprawdzających się wszędzie.**

Wielka Brytania posiada bardzo elastyczną infrastrukturą oraz doświadczenia w handlu surowcami w londyńskim City. W przypadku lokalnego rozwoju produkcji gazu z łupków, może ją uczynić centrum handlu gazem ziemnym na rynkach europejskich. Realizacja tego scenariusza uzależniona jest także od dalszej liberalizacji na rynkach UE oraz od rozwoju globalnego rynku gazu skroplonego LNG.

Niemiecki rynek gazu został zliberalizowany już pod koniec lat 90. XX wieku, jednak charakteryzuje się wysokim stopniem integracji poziomej i pionowej, a przy tym jest zdominowany przez kilka dużych firm. Pomimo doskonale rozwiniętej infrastruktury, niemieccy klienci płacą za gaz jedne z najwyższych stawek w Europie. Przyczyną takiego stanu jest brak dostępu do alternatywnych źródeł pozyskania gazu oraz istnienie długoterminowych umów na dostawy surowca.

Amerykański rynek gazu ziemnego jest rynkiem wysoce konkurencyjnym, w porównaniu do europejskich standardów mamy tutaj do czynienia z ogromną ilością podmiotów zaangażowanych w proces wydobycia, transportu, magazynowania i dostarczania gazu konsumentom. Ceny gazu są kształtowane na rynkach *spot* i ustalane na podstawie swobodnej gry popytu i podaży. Kontrakty długoterminowe w zasadzie nie występują. Infrastruktura gazowa (sieci przesyłowe, podziemne magazyny gazu, terminale LNG) jest bardzo dobrze rozwinięta, co w połączeniu z rewolucją łupkową w ostatnich latach przyczyniło się do największego spadku cen gazu.

W perspektywie doświadczeń wybranych rynków gazu, wydaje się jednak, że najważniejszymi wyzwaniami, przed jakimi stoi Polska, będą: stworzenie sprawnie funkcjonującego rynku, na

którym o cenie decydowałaby gra popytu i podaży, rozbudowa infrastruktury, która byłaby w stanie zaspokoić zwiększone zapotrzebowanie na gaz oraz sprawnie włączyć nowe źródła pochodzenia gazu (konwencjonalnego, z łupków oraz LNG). **Rola infrastruktury jest zatem kluczowa dla rozwoju rynku gazu ziemnego w najbliższej przyszłości.**

UE w chwili obecnej zmierza w kierunku budowy jednolitego rynku gazu ziemnego, co sprawia, że kwestie związane z rozwojem sieci gazowych, w szczególności w aspekcie połączeń międzysystemowych pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, także stają się niezwykle istotne. Nie jest bowiem możliwe powstanie unijnego rynku gazu ziemnego bez funkcjonowania rozbudowanych i zintegrowanych ze sobą krajowych systemów gazowych. **Zasady funkcjonowania rynku energii w UE uregulowane zostały w ramach tzw. trzeciego pakietu energetycznego.** Przepisy pakietu szczególną rolę w procesie rozwoju infrastruktury gazowej przyznają krajowym organom regulacyjnym. W polskich warunkach takim organem jest **Prezes URE**. Zgodnie z przepisami dyrektywy gazowej, organ regulacyjny powinien brać udział w konsultacjach dziesięcioletnich planów rozwoju sieci opracowywanych przez operatorów systemów przesyłowych, monitorować ich wdrażanie, a w razie potrzeby – zapewnić ich wykonanie przez operatora.

Organem odpowiedzialnym za wydawanie koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w sektorze gazu ziemnego w zakresie wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji gazu, skraplania gazu i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego oraz magazynowania gazu jest Prezes URE. Decyzją Prezesa URE, działalność gospodarczą w zakresie przesyłania gazu ziemnego wykonuje **Gaz-System**. Zasadnicze znaczenie w ramach działalności dystrybucyjnej w Polsce odgrywa sześć spółek wchodzących w skład **Grupy Kapitałowej PGNiG**. Działalność gospodarczą w zakresie magazynowania wykonuje **Operator Systemu Magazynowania Sp. z o.o.**, który także wchodzi w skład GK PGNiG. Szerzej o podmiotach odpowiedzialnych za rozwój infrastruktury gazowej w Polsce traktuje rozdział 4.

Analiza korzyści wynikających z rozbudowy infrastruktury gazowej

Polski rząd powinien intensyfikować działania w **kierunku zwiększenia wydobycia gazu z krajowych źródeł**, w szczególności tworzyć sprzyjające warunki dla eksploatacji gazu z łupków oraz dać nowy impuls do znacznego zwiększenia wydobycia gazu konwencjonalnego. Powinno to przyczynić się do **wzrostu konkurencji na rynku gazu**, odpolitycznienia dostaw gazu ziemnego do kraju oraz ich urynkowienia. **Wolny rynek gazu** powinien doprowadzić do spadku cen surowca (z korzyścią dla polskiej gospodarki i konsumentów indywidualnych), a nowe projekty infrastrukturalne powinny **zdywersyfikować nie tylko kierunki, ale także źródła zaopatrzenia w gaz**. Powodzenie tej strategii powinno **znacząco zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne Polski**.

Zwiększona eksploatacja gazu ziemnego przyczyni się do rozbudowy i modernizacji infrastruktury gazowej oraz zwiększenia **gazyfikacji kraju**. Rozbudowa infrastruktury gazowej będzie skutkować **wzrostem dochodów polskich regionów** oraz **powstaniem nowych miejsc pracy**.

Konieczna jest także **rozbudowa połączeń infrastrukturalnych z sąsiadami**, w sytuacjach kryzysowych (nagle odcięcie gazu przez zagranicznego dostawcę) zwiększa się prawdopodobieństwo zastąpienia niepewnego źródła. Szczególnie istotna jest budowa Korytarza Północ-Południe, który zwiększy bezpieczeństwo energetyczne UE. Nowe połączenia infrastrukturalne, będą w niedalekiej przyszłości potrzebne również do eksportu polskiego gazu z łupków.

Ważnym czynnikiem dla zmiany zasad energetycznej gry będzie **terminal LNG w Świnoujściu**: nawet jeśli zwiększymy udział gazu z importu w strukturze zużycia, nie będzie nim gaz rosyjski. W takiej sytuacji **wzrośnie pozycja negocjacyjna Polski w jej relacjach gazowych z Rosją**. Rosjanie będą bardziej skłonni obniżyć ceny swojego surowca (co zresztą już powoli robią), ponadto terminal w Świnoujściu to doskonała okazja do modernizacji starej i budowy nowej infrastruktury gazowej.

Należy **zwiększać także pojemność podziemnych magazynów gazu**, aż do pojemności odpowiadającej ok. **25-30% rocznego zużycia gazu ziemnego**, pozwoli to zmniejszyć prawdopodobieństwo przerw w dostawach gazu w przypadku nagłego zatrzymania dostaw gazu z importu.

Konieczne jest także **kontynuowanie procesu liberalizacji rynku gazu**, nie tylko na rynku importerów, ale głównie krajowym rynku sprzedaży detalicznej i hurtowej (Towarowa Giełda Energii), czyli realna liberalizacja handlu gazem. Oczywiście ideałem byłby wysoce konkurencyjny rynek amerykański (z dziesiątkami podmiotów, którzy wydobywają i sprzedają gaz).

Rozbudowa kluczowej infrastruktury gazowej jest jednym z priorytetów europejskiej polityki energetycznej na nadchodzące lata. Główną korzyścią z tego płynącą jest budowa obok wewnętrznego rynku gazu, także silnych struktur rynkowych na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Polska staje zatem przed szansą zniesienia barier dzielących ją od rynków europejskich oraz zniwelowania historycznych uwarunkowań, które wciąż mają istotny wpływ na kształt polskiego rynku gazu. Dla realizacji tego celu konieczna jest **kontynuacja zintensyfikowanej współpracy regionalnej w kierunku realizacji kluczowej infrastruktury gazowej** w tej części Europy oraz, równoległe, kontynuacja procesu **wdrażania unijnego *acquis* w obszarze energii** w sposób zgodny ze specyfiką polskiego rynku.

Zagadnienia te zostały omówione szerzej w rozdziałach 10, 11, 12, 13, 14.

Bariery dla rozwoju infrastruktury gazowej

Na przeszkodzie optymalnej dynamiki rozbudowy liniowej infrastruktury gazowej stają **bariery prawne** (omówione szczegółowo w rozdziale 15). Podstawowe problemy generowane są głównie przez konieczność wypełniania przez inwestorów, w procesie przygotowania inwestycji, procedur oraz obowiązków wynikających z dużej liczby aktów prawnych, które niejednokrotnie są ze sobą sprzeczne.

Wydaje się, że dla dalszego rozwoju polskiej infrastruktury gazowej niezbędne jest **opracowanie i przyjęcie jednego aktu prawnego**, który w sposób kompleksowy i systemowy będzie regulował procedury związane z przygotowaniem, a następnie realizacją inwestycji liniowych. Taką ustawą może być w szczególności przygotowywana przez Ministerstwo Gospodarki **ustawa o korytarzach przesyłowych**, wydaje się jednak, że nie w kształcie, który został opisany szerzej w rozdziale 15. Zaproponowane, w ramach przeanalizowanego projektu ustawy, rozwiązania są bowiem dalece niewystarczające, przez co mogą nie przyczynić się do znaczącego skrócenia niezbędnych procedur administracyjno-prawnych, a co za tym idzie – do przyspieszenia procesu inwestycyjnego.

Najbardziej oczywistym wydaje się skorzystanie z **rozwiązań przyjętych w ramach specustawy terminalowej**. Ustawa ta sprawdziła się bowiem w praktyce, znacznie przyspieszając przygotowanie i rozpoczęcie budowy samego terminalu LNG, jak również inwestycji mu towarzyszących. Co więcej, rozwiązania przyjęte w specustawie terminalowej wykazują się znacznym podobieństwem do tzw. specustawy drogowej¹, która usprawniła w dużym stopniu proces związany z przygotowaniem inwestycji drogowych.

W świetle powyższego można sformułować następujące postulaty, odnośnie oczekiwanych rozwiązań prawnych, które powinny znaleźć się w ustawie regulującej kwestie związane z przygotowaniem inwestycji infrastrukturalnych:

- **stworzenie jednego ośrodka decyzyjnego**, który odgrywałby decydującą rolę w ramach procesu inwestycyjnego dotyczącego inwestycji liniowych. W przypadku inwestycji o znaczeniu krajowym lub wojewódzkim takim ośrodkiem powinien być wojewoda, w przypadku inwestycji lokalnych szereg obowiązków w tym aspekcie można powierzyć staroście;
- **usprawnienie procedury związanej z ustaleniem lokalizacji** projektowanej infrastruktury liniowej. Zasadnym jest, aby przebieg całego gazociągu ustalany był jedną decyzją administracyjną, co znacznie skróci poszczególne procedury;
- decyzja o ustaleniu lokalizacji infrastruktury liniowej powinna mieć **charakter decyzji wyłączeniowej**, tj. w chwili gdy stanie się ostateczna, powinna zatwierdzać podział nieruchomości, a także ustanawiać na rzecz przedsiębiorcy służebność przesyłu, a w razie konieczności przenosić na Skarb Państwa własność nieruchomości niezbędnych do realizacji inwestycji (ewentualnie można rozważyć wyłączenie nieruchomości bezpośrednio na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego). Takie rozwiązanie zapewni przedsiębiorcy szybki dostęp do nieruchomości, co umożliwi rozpoczęcie prac budowlanych;
- **ustalenie zasad określania wysokości odszkodowań**. Co ważne, proces związany z ustaleniem wysokości odszkodowania nie może blokować rozpoczęcia faktycznych prac budowlanych;
- **uproszczenie procedur administracyjnych**, w szczególności poprzez określenie krótkiego terminu na załatwienie sprawy przez organ administracji, a także zastąpienie konieczności przeprowadzenia stosownych uzgodnień jedynie obowiązkiem uzyskania opinii;

¹ Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1194).

- organ ustalający lokalizację infrastruktury liniowej powinien być właściwy do wydania decyzji o **pozwoleniu na budowę**.

Niezależnie od powyższego, należy zaznaczyć, że zmiany likwidujące część wskazanych w niniejszym raporcie barier prawnych mogą zostać wprowadzone także poprzez **nowelizację przepisów poszczególnych ustaw lub rozporządzeń**. W szczególności dotyczy to aktów prawnych regulujących kwestie ochrony środowiska, Prawa wodnego, ochrony zabytków, dróg publicznych czy przepisów technicznych.

Nie zmienia to jednak faktu, że kluczowe znaczenie dla branży gazowniczej będzie miało uchwalenie ustawy w sposób kompleksowy regulującej wszelkie aspekty związane z realizacją infrastruktury liniowej.

W związku z bardzo wysokimi kosztami inwestycji w rozwój i modernizację infrastruktury gazowej w Polsce, **jedną z najistotniejszych barier jest ograniczona oferta instrumentów finansowania inwestycji infrastrukturalnych** (temat omówiony został szerzej w rozdziale 16).

Choć inwestycje w infrastrukturę gazową są z reguły kwalifikowane przez instytucje finansowe jako przedsięwzięcia obarczone względnie niedużym ryzykiem, to ze względu na trwający od 2007 r. kryzys gospodarczy znacznie pogorszyły się warunki pozyskiwania oraz zmniejszyła się dostępność środków inwestycyjnych także dla tego rodzaju projektów. Ograniczona dostępność kapitału dłużnego, w sposób oczywisty przekłada się na pogorszenie warunków finansowania inwestycji, co stanowi istotną barierę dla realizacji dużych projektów **wymagających „dojrzałej” formuły długoterminowego finansowania**.

Finansowanie długoterminowe, dziesięcio- lub piętnastoletnie, jest obecnie dużo trudniej dostępne niż miało to miejsce przed kryzysem. Tymczasem to właśnie takie warunki kredytowania sprzyjają podejmowaniu decyzji związanych z realizacją inwestycji o długim okresie zwrotu, w tym w szczególności projektów w zakresie rozwoju infrastruktury gazowej o największej skali. Oferta finansowania długoterminowego dla inwestycji infrastrukturalnych nie jest obecnie bogata, co nie oznacza jednak, że finansowanie tego typu nie jest dostępne.

Na szczególną uwagę zasługuje także oferta prezentowana przez działające, częściowo niekomercyjnie, **finansowe instytucje multilateralne** – Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Nordycki Bank Inwestycyjny. Obejmuje ona bowiem finansowanie długoterminowe, udzielane na warunkach korzystniejszych niż dostępne na rynku.

Finansowanie multilateralne wymaga jednak spełnienia określonych kryteriów oraz zaakceptowania przez kredytobiorcę warunków, które mają gwarantować realizację misji banku. Dodatkowo, niektóre spośród wymaganych przez kredytodawców multilateralnych klauzul umownych mogą istotnie ograniczać praktykę operacyjną beneficjentów.

Wartą odnotowania, w tym kontekście, inicjatywą polskiego rządu jest uruchamianie programu **„Inwestycje Polskie”**. Zgodnie z założeniami, realizowane inwestycje lokowane będą

w spółkach celowych (SPV, ang. *Special Purpose Vehicle*), które będą odpowiadały za przygotowanie i realizację konkretnych projektów infrastrukturalnych. Zakładana formuła finansowania pozabilansowego niewątpliwie zwiększy dostępność środków finansowych, gdyż pozwoli na realizowanie inwestycji również inwestorom posiadającym niedostateczne kapitały własne. Z drugiej strony, formuła SPV spowoduje wzrost wymagań wobec realizowanych projektów – racjonalność ekonomiczna każdego z nich będzie podlegała indywidualnej ocenie, a fakt ujmowania realizowanej inwestycji jako elementu łańcucha wartości przedsiębiorstwa inwestora, będzie miał znaczenie drugorzędne.

Budowa i rozbudowa infrastruktury energetycznej – kluczowej z punktu widzenia budowy wewnętrznego rynku gazu oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw – nie byłaby możliwa bez wsparcia na poziomie europejskim (o czym szerzej traktuje rozdział 17). **Pakiet Infrastrukturalny** jest odpowiedzią Komisji Europejskiej na oczekiwania sektora, będąc propozycją nowego podejścia do priorytetyzacji i dwutorowego wsparcia (prawno-instytucjonalnego oraz finansowego) rozwoju infrastruktury energetycznej w UE. Nowy instrument finansowania infrastruktury nie powinien jednak wpływać na zmianę ważnej roli, jaką spełniała do tej pory polityka spójności. W tym kontekście głównym celem dla Polski jest maksymalizacja wsparcia w kolejnej unijnej perspektywie budżetowej dla budowy kluczowych projektów transgranicznych oraz dla rozwoju wewnętrznej infrastruktury gazowej.

Rozważając kwestię barier dla rozwoju infrastruktury gazowej w Polsce, należy także przeanalizować **poziom praktyk biznesowych oraz kultury zarządzania**, który jest kluczowym elementem wyznaczającym poziom efektywności i produktywności (omówiony szerzej w rozdziale 18). Te z kolei są bardzo istotnym elementem decydującym o poziomie ryzyk powyżej gruntu – zarówno w branży poszukiwania i wydobycia węglowodorów, jak i infrastruktury – które określają przewidywany zwrot na inwestycjach będących podstawą w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.

Przedstawione w raporcie wyzwania i problemy nie są zapewne zbiorem zamkniętym. Sytuacja polskiego rynku gazu jest bowiem bardzo dynamiczna i warunkowana nie tylko wewnętrznymi, ale także zewnętrznymi procesami. Eksperti wskazują, że zapotrzebowanie na gaz może rosnać szybciej niż wskazują na to prognozy. Jednym z „niedoszacowanych” czynników może być chociażby dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (IED), która będzie miała duże znaczenie dla przyszłości konsumpcji gazu w Polsce. Wiele ciepłowni bądź elektrociepłowni, które obejmuje dyrektywa, będzie musiało zostać przekonwertowanych na zasilanie gazowe. Stanowić to będzie wyzwanie dla firm zajmujących się przyłączeniami do elektrociepłowni, będzie trzeba doprowadzić bowiem infrastrukturę gazową i elektroenergetyczną. Będzie to problem podmiotów zajmujących się budową sieci dystrybucyjnej, bo w znaczącej większości to do nich firmy będą składały wnioski o przyłączenia. W dłuższej perspektywie czasowej może brakować także pojemności magazynowych oraz przepust gazociągów przesyłowych. Eksperti wskazują także, że projektowane średnice gazociągów przesyłowych (700 mm) mogą być zbyt małe i konieczne będzie zastosowanie średnic, np. do 1000 mm, co znacząco podniesie koszt budowy gazociągów – nawet o 100% – nie uwzględniają tego obecne plany inwestycyjne podmiotów odpowiedzialnych za rozbudowę infrastruktury gazowej w Polsce.

Konieczna będzie także zmiana systemu zapasów obowiązkowych ze względu na przepisy dyrektywy gazowej. Jeśli nie zmieni się sposób liczenia zapasów obowiązkowych, to w 2020 r. zdecydowaną większość pojemności magazynowej mogą stanowić zapasy obowiązkowe².

Inwestycje infrastrukturalne zaplanowane w perspektywie krótkoterminowej, jeśli zostaną zakończone z sukcesem i terminowo, spowodują znaczne zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski w sektorze gazu ziemnego. Jednak już w perspektywie średniookresowej może okazać się, że wzrost zapotrzebowania na gaz warunkowany różnymi czynnikami oraz wzrost dostępności gazu w efekcie sukcesu projektu gazu niekonwencjonalnego, mogą mieć znacznie większą dynamikę niż rozwój infrastruktury. Już dziś należy zatem przewidzieć rozwiązania na wypadek różnych strategicznych scenariuszy rozwoju sytuacji na rynku gazu w Polsce i Europie.

² Dane i prognozy Ministerstwa Środowiska zaprezentowane podczas seminarium „Infrastruktura dla europejskiego rynku energetycznego – interkonektory, LNG, przesył, dystrybucja, magazynowanie, sieci i giełda”, Kancelarii Prezydenta RP, 7 marca 2013 r.

Autorzy

Adam Cwetsch

główny specjalista w Departamencie Ekonomicznym UE Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Wcześniej pracował w Departamencie Ropy i Gazu Ministerstwa Gospodarki. Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu w Durham, gdzie ukończył studia podyplomowe z dziedziny prawa UE oraz europejskiego prawa handlowego (LLM). Zajmuje się europejską oraz regionalną polityką energetyczną, ze szczególnym uwzględnieniem rynku gazu ziemnego i ropy naftowej.

Maciej Gramza

partner zarządzający w GWJ Gramza Wawrzynowicz Jenerowicz, odpowiedzialny za segment doradztwa prawnego na rzecz elektroenergetyki. Od kilkunastu lat współpracuje z przedsiębiorstwami sektora energetycznego, w tym m.in. z Grupą Kapitałową ENEA, którą to wraz z zespołem wspiera w wielu projektach biznesowych w obszarach: pozyskiwania finansowań, IT, prowadzenia inwestycji, zarządzania ryzykiem i zamówień publicznych. Pełnił funkcję członka zarządu i rad nadzorczych, gdzie zdobył doświadczenie w zarządzaniu i nadzorowaniu przedsiębiorstwami. Absolwent Wydziału Prawa na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz studiów MBA na WSB/The Nottingham Trent University.

Kamil Iwicki

ekspert do spraw rynku gazu i energii w Kancelarii GWJ Gramza Wawrzynowicz Jenerowicz. Specjalizuje się w doradztwie z zakresu prawa energetycznego, w szczególności dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w sektorze gazu ziemnego. W latach 2007-2012 główny specjalista w Departamencie Ropy i Gazu Ministerstwa Gospodarki, współautor licznych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie polskiego rynku gazu ziemnego i energii elektrycznej. Absolwent Krajowej Szkoły Administracji Publicznej oraz Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Autor szeregu publikacji o tematyce prawno-energetycznej.

Adrian Kondaszewski

absolwent stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie Łódzkim i Krajowej Szkoły Administracji Publicznej. Pracuje w Departamencie Ropy i Gazu Ministerstwa Gospodarki, gdzie zajmuje się głównie prawem UE w obszarze gazu i współpracą regionalną. Wcześniej pracował m.in. jako dziennikarz w dziale zagranicznym „Dziennika Polska-Europa-Świat”.

Łukasz Pokrywka

doktorant na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Absolwent ekonomii na tej samej uczelni. Koordynator badań Instytutu Kościuszki w obszarze gospodarki

i finansów. Jest pomysłodawcą i autorem pierwszego w Polsce „Monitoringu zadłużenia miast wojewódzkich” z uwzględnieniem długu ukrytego w spółkach komunalnych. Przygotował ocenę skutków rozwoju sektora gazu z łupkowego na rozwój regionalny i rynek pracy w Polsce. Autor publikacji z zakresu polityki fiskalnej, rynku pracy i makroekonomii.

Grzegorz Pytel

ekspert ds. ropy i gazu w Instytucie Sobieskiego w Warszawie. Ukończył informatykę teoretyczną na Uniwersytecie Londyńskim. Od 1990 r. związany z branżą poszukiwania i wydobycia węglowodorów. Karierę rozpoczynał w Shell Exploration and Production, a następnie kontynuował w PGS Exploration. Od 2000 r. pracuje jako samodzielny konsultant, doradzał prywatnym firmom, rządowi oraz organizacjom pozarządowym. Członek Rad Doradczych The European Resource Centre for Shale Gas, Tight Gas and Coalbed Methane oraz Energy China Forum. Autor licznych artykułów i wykładów na konferencjach.

Mariusz Ruszel

doktor i adiunkt Katedry Ekonomii Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej. Ukończył studia doktoranckie i magisterskie na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego. Doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce. Ekspert w Prezydenckim Programie Ekspertkim Kancelarii Prezydenta RP. Jest również ekspertem ds. energii i klimatu w Instytucie Kościuszki oraz ekspertem ds. polityki energetycznej w Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego. W latach 2009-2011 pracował jako specjalista ds. rozwoju lokalnego Podkarpackiej Agencji Energetycznej, zaś w okresie 2006-2009 pracował dla Jana Kułakowskiego, posła do Parlamentu Europejskiego. Naukowo zajmuje się polityką energetyczną i bezpieczeństwem energetycznym Polski oraz UE. Jest autorem kilkudziesięciu artykułów naukowych, analiz oraz komentarzy prasowych.

Marcin Tarnawski

doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Katedrze Teorii i Strategii Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autor prac i publikacji koncentrujących się wokół problematyki bezpieczeństwa międzynarodowego, gospodarki światowej oraz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej. Ekspert Instytutu Kościuszki.

Adam Wawrzynowicz

radca prawny, partner zarządzający w GWJ Gramza Wawrzynowicz Jenerowicz, odpowiedzialny za obszar doradztwa prawnego związany z gazownictwem. Od wielu lat zaangażowany w świadczenie pomocy prawnej na rzecz przedsiębiorstw energetycznych, w tym w szczególności spółek z GK PGNiG. Prelegent na wielu konferencjach branżowych. Autor i współautor szeregu publikacji z zakresu otoczenia regulacyjnego energetyki oraz gazownictwa.

Tamás Zarándy

ekonomista, absolwent Uniwersytetu Corviniusa w Budapeszcie. Przez lata piastował stanowisko szefa Departamentu ds. Energii w węgierskim Ministerstwie Gospodarki. Obecnie jest szefem Wydziału ds. Energii w Instytucie Badawczym Századvég Gazdaságkutató na Węgrzech, gdzie zajmuje się analizą sektora energetycznego i związanymi z nim regulacjami na szczeblu państwowym. Przewodzi także badaniom dotyczącym poziomu wydajności wykorzystywanej energii, skupiającym się na zużyciu energii w sektorze przemysłowym i gospodarstwach domowych.

Instytut Kościuszki – think tank kreujący nowe idee dla Polski i Europy – jest niezależnym, pozarządowym instytutem naukowo-badawczym o charakterze non-profit, założonym w 2000 r. Instytut Kościuszki, opierając się na pogłębionej, interdyscyplinarnej analizie, propaguje rozwiązania w postaci rekomendacji programowych i ekspertyz, których odbiorcami są instytucje unijne, rządowe i samorządowe, polscy i europejscy politycy i decydenci, a także media, przedsiębiorcy oraz pasjonaci niezależnej myśli i otwartej debaty.

www.ik.org.pl

Od 2010 r. Instytut realizuje projekt ekspercki Gaz niekonwencjonalny – szansa dla Polski i Europy? Projekt jest pierwszym tego typu przedsięwzięciem w Polsce, realizowanym przez organizację typu think tank. Celem projektu jest dokonanie kompleksowej analizy eksperckiej, związanej z potencjalnymi możliwościami wydobycia gazu niekonwencjonalnego i szansami, jakie w związku z tym wynikają dla Polski i Europy. Wypracowane podczas jego realizacji praktyczne rekomendacje są cennym źródłem wiedzy o gazie niekonwencjonalnym, jak i ważnym punktem odniesienia w debacie publicznej. W ramach projektu, Instytut opublikował raporty „Gaz niekonwencjonalny – szansa dla Polski i Europy? Analiza i rekomendacje” i „Wpływ wydobycia gazu łupkowego na rozwój społeczno-ekonomiczny regionów – amerykańskie *success story* i potencjalne szanse dla Polski” oraz briefy programowe na bieżąco analizujące problematykę rozwoju sektora gazu łupkowego w Polsce. Realizacji projektu towarzyszą także panele dyskusyjne i konferencje.

PARTNER MERYTORYCZNY

GWJ Gramza Wawrzynowicz Jenerowicz

Kancelaria GWJ koncentruje się na doradztwie prawnym na rzecz przedsiębiorców działających w regulowanych sektorach gospodarki, w tym w szczególności w sektorze elektroenergetyki, gazownictwa, energetyki odnawialnej. Do grona klientów GWJ należą także przedsiębiorstwa działające na rynku teleinformatycznym, telekomunikacyjnym i farmaceutycznym. Kancelaria GWJ świadczy wysokospecjalistyczną pomoc prawną w zakresie doradztwa regulacyjnego. Prawnicy GWJ obsługują również procesy inwestycyjne, przejęcia, projekty pozyskiwania finansowania oraz procesy zakupowe, pracując dla największych koncernów obecnych na polskim rynku energetycznym. Zespół Kancelarii GWJ tworzą prawnicy z wieloletnim doświadczeniem zawodowym – zdobytym w największych polskich i międzynarodowych kancelariach prawnych oraz w toku współpracy z przedsiębiorstwami sektora gazowego i elektroenergetycznego.

Raport analizuje stan infrastruktury gazowej w Polsce, przedstawiając w zarysie inwestycje aktualnie realizowane oraz projektowane na najbliższe lata. W raporcie zaprezentowane są wyniki Indeksu Bezpieczeństwa Energetycznego 2012 dla sektora gazu ziemnego w Polsce. Kluczowym przedmiotem analizy są uwarunkowania ekonomiczne, finansowe, administracyjne i prawne związane z rozbudową i modernizacją niezbędnej infrastruktury w aspekcie zwiększenia popytu na gaz, a także zwiększenia wydobywania z krajowych złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych. Autorzy przedstawili listę korzyści wynikających z rozbudowy infrastruktury w tym m.in.: poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju, polepszenie pozycji negocjacyjnej względem dostawców gazu, obniżenie cen surowca, realna liberalizacja rynku gazu, a także zarekomendowali rozwiązania polityczne i prawne zmierzające do zlikwidowania barier dla jej rozwoju.

Publikacja powstała w ramach projektu realizowanego przez Instytut Kościuszki
Gaz niekonwencjonalny – szansa dla Polski i Europy?

SZANSA?

gaz niekonwencjonalny dla europy

Patronat honorowy
Minister Skarbu Państwa

Ministerstwo
Skarbu
Państwa

Partner Merytoryczny Raportu

GRAMZA
WAWRZYNOWICZ
JENEROWICZ

KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH SP. P.

© Instytut Kościuszki 2013
ISBN: 978-83-63712-12-9

INSTYTUT KOŚCIUSZKI